

Hana Skočková

Pražské domy, kde kdysi žili mí předkové (4)

Kaiserštejnský palác, U Petzoldů, U Kříže, U tří hvězd, Malá Strana čp 37/III., Malostranské nám. 23

Každý z nás, kdo se zabývá genealogií, bývá překvapen, z jak rozdílných prostředí jsme podědili koktejl našich genů. Usilovně se snažíme najít i hmotné stopy v místech, kde naši předci kdysi žili. Po chudých podruzích a chalupnicích toho obvykle mnoho nebývá, někdy jsme rádi, když najdeme jen místo a rozhlédneme se po krajině, jak ji oni denně viděli (a i ta se někdy velmi změnila). S bohatými pražskými měšťany je to naopak. Člověk žasne nad krásou starých domů kolem kterých třeba často chodil a netušil, že tam kdysi bydleli jeho genetičtí předchůdci. Byla to pro mne velká radost bloudit po Malé Straně s fotoaparátem a pak vyhledávat v literatuře podrobnosti o těchto stavbách spojených s mou rodinou.

Kaiserštejnský palác na východní straně Malostranského náměstí se zadním průčelím obrací do Josefské ulice. Třípodlažní řadovou hlavní budovu o sedmi okenních osách dal postavit v letech 1700 - 1708 František Helfried svobodný pán z Kaiserštejnu, jehož znak je nad vchodem na balkon, s největší pravděpodobností podle plánů architekta Giovanniho Alliprandiho (±1665-1720). Na atice jsou raně barokní sochy „Čtyř ročních období“.

Palác stojí na místě dvou gotických domů, jejichž zbytky se zachovaly ve sklepiích. Oba domy byly renesančně přestavěny v 16. a spojeny v 17. století, kdy je získal Jan Minich z Arzberku, císařský hejtman. Spojený dům koupil r. 1654 Jan svobodný pán de Cron, císařský dvorní rada, pražský vojenský velitel a zástupce vojenského velitele v Království českém za 5400 zlatých rýnských a čtyři sedmivěderní sudy dobrého českého vína.

V roce 1700 předala dům za 7000 zl. jeho vnučka Františka Blandina svému manželovi Františku Helfriedovi z Kaiserštejnu, který podědil tchánovy vojenské funkce. Ihned začal s výstavbou paláce, ale r. 1703 zemřel. Jeho dcera Ludmila hraběnka Mollartová prodala rozestavěnou budovu za 10 000 zl. Janu rytíři Meyerovi z Oberschlanku. Roku 1715 po Meyerově smrti se spolunajatelem paláce stal Petr svobodný pán Radecký z Radče (1678 - 1743), hejtman Vltavského kraje, který se oženil s vdovou a dokončil stavbu. Palác obsahoval v 1. a 2. patře po síni a třech pokojích.

Petr Radecký z Radče jej prodal r. 1740 Ferdinandu Arnoldovi z Dobroslavě, primátoru Malé Strany; po něm se stali majiteli paláce postupně **MUDr Jan Josef Jindřich Bauer**, jeho syn **MUDr Václav šlechtic Bauer z Adelsbachu**, od jehož rodiny koupila budovu r. 1844 Česká spořitelna, která ji nechala upravit a užívala do r. 1862. Ve druhém poschodí vznikl velký sál se skvostnou výzdobou. Pak se z něj stal nájemný dům. Žil v něm také francouzský geolog a paleontolog Joachim Barrande (viz portrét).

V letech 1908 - 1914 bydlela ve druhém poschodí slavná operní pěvkyně Ema Destinnová (1878 - 1930), což připomíná její busta na průčelí domu. Vytvořil ji sochař Jan Simota, instalace byla provedena v roce 1972. Destinnová vyplnila celé druhé patro starožitným nábytkem a uměleckými předměty, které sbírala po celém světě. Jeden pokoj byl věnován památkám na císaře Napoleona I. V rohu jiné místnosti stál zahalen do kusu šedivého brokátu „Iváněk“ - kostlivec, kterého si Destinnová koupila, aby jí připomínal pomíjivost života. Prý tam prožila nejšťastnější léta svého života.

Před Destinnovou v paláci bydlela česká pěvkyně Marie Sittová (1852 - 1907, její fotografie uchovává Archiv Národního divadla v Praze), manželka restaurátora Petzolda, který měl v domě restauraci.

Marie Sittová byla dcerou pražského mistra houslaře Antonína Sitta, který zpočátku také vedl její hudební a pěveckou výchovu. Na doporučení B. Smetany zpívala v říjnu a v listopadu 1869 na zkoušku v Prozatímním divadle a vystupovala zde až do června 1870. S ní jsou spojena první provedení oper Bedřicha Smetany, který pro ni byl ochoten provádět v partituře změny. V Národním divadle v sezóně 1883/1884 vystoupila jako Libuše (na snímku), dále pak 23. 11. 1883 zpívala poprvé Mařenku v Prodané nevěstě.

Kolem roku 1980 byl Kaiserštejnský palác adaptován pro Československou obchodní komoru, dnes slouží Hospodářské komoře České republiky. V paláci žila **Anna Krinerová** (*22. 8. 1771, † 23. 7. 1819, generace mých předků VI.), provdaná za **MUDr. Václava šlechtice Bauera von Adelsbach** (*÷1766, † 7. 7. 1834) malostranského lékaře, majitele paláce. Narodily se tam všechny jejich děti. Oba zemřeli v Kaiserštejnském paláci. Václav von Bauer zde vystrojil svatbu **Michalu Krinerovi** (*÷1783, generace A2.VI. 4), když si 4. května 1812 bral **Alžbětu Khernovou** (*÷1793), kdy jim šel za svědka (viz rod **Bauer von Adelsbach>Kriner>Jahn**). Dnešní vyprávění také navazuje na rodopisné poznatky o Krinerech, publikované v článku „Genealogická detektivka“ (Rodopisná revue on-line 1, 2011). Rozšiřuje také některé údaje, které přinesla „Sága rodu Jahnů“ (tři díly, RR 4, 2006 a RR 1, 2, 2007). Našla jsem následující legendu z doby, kdy palác patřil von Bauerům.

K roku 1820 se k paláci váže jeden zajímavý příběh. Nejmenovaná šlechtická rodina se rozhodla, že nechá některé místnosti včetně baronovy světnice vymalovat. Tam právě odtažovali velký stůl a přitom vypadl zajímavý zaprášený balíček, ve kterém byl velký finanční obnos. Když se od svého muže o nález dozvěděla baronka, omdlela. Před časem se totiž balíček ztratil. Jelikož v domě nebyl nikdo cizí kromě služky, byla tato zatčena a obviněna z krádeže. Zprvu zapírala, ale po bližší nespecifikovaném tělesném trestu se ke krádeži přiznala a jako zlodějka byla odsouzena k několikaletému vězení. Nevinná dívka měla navíc krátce před svatbou.

Její zatčení však změnilo situaci a ženich, myslivec na baronově panství se zasnoubil s jinou. Po nálezů spěchal baron do vězení, aby byl justiční omyl napraven. Baronka zase nařídila myslivci, aby své nové zasnoubení zrušil a vzal si za ženu dívku, jejíž nevina již byla prokázána. Myslivec svou paní poslechl, zvláště, když děvče dostalo věnem právě tento ztracený balíček s oním obnosem. Ovšem zase tak dobrý konec tento příběh nemá, dívčino dvouleté vězení a zřejmě vědomí nespravedlnosti, které ji postihlo, podkopalo její zdraví natolik, že za několik měsíců po svatbě zemřela.

Příběh se však nemohl odehrát v roce 1820, ale dříve, protože rok předtím baronka Anna Krinerová von Bauer zemřela a žádný další sňatek Václava von Bauer jsem v archivních materiálech nenašla.

Moje praprababička Barbra Terezie Gertrudis Krinerová se narodila 16. 1. 1773 v Praze, na Starém městě v domě U tří králů, staré čp. 250, nové 463/1 (nyní Melantrichova 15), jako dcera Johanna Krinera, měšťana a obchodníka a jeho manželky Anny rozené Fojtové. Provдалa se 2. června 1800 v Týnském chrámu za Antonína Jana Jahnů (*31. 8. 1773, +24. 1. 1824, generace VI.), kterému přinesla věnem 2000 zlatých. Zemřela jedenačtyřicetiletá 20. ledna 1814 po šťastném manželství, z něhož se narodilo osm dětí, z nichž jen čtyři přežily. Její manžel se už znovu neoženil. Jejich portréty jsou umístěny v Muzeu hlavního města Prahy. Namaloval je její tchán, barokní malíř Jan J. Quirin Jahn (generace V.).

Redakční poznámka

Vloženým výňatkem z výše zmíněného autorčina článku Genealogická detektivka si dovoluujeme připomenout kromě již zmíněných Krinerů také Barboru Terezi Krinerovou

Použité ilustrace

- Kaiserštejnský palác a busta E. Destinnové, foto autorka článku
- Joachim Barranté na portrétu z roku 1883, http://cs.wikipedia.org/wiki/Joachim_Barranté
- Ema Destinnová v Puciniho opeře Tosca, <http://www.radio.cz/cz/rubrika/cestujeme/na-zamku-v-domousnicich>
- Marie Sittová v roli Libuše, 18. 11. 1883, <http://operaplus.cz/libusino-prorocvi/>

K odkazům v článku

- Rodopisná revue on-line 1, 2011 - http://rodopisna-revue-online.tode.cz/2011-1_soubory/01-3_skockova.pdf
 Pražské domy, kde kdysi žili mí předkové (tři díly, RR 4, 2006 a RR 1, 2, 2007).
 - díl 1. Dům U železných dveří - http://rodopisna-revue-online.tode.cz/2011-2_soubory/14-skockova.pdf
 - díl 2. Dům U malé velryby - http://rodopisna-revue-online.tode.cz/2011-3_soubory/13-skockova.pdf
 - díl 3. Domy U modrého jelena a U tří králů - <http://rodopisna-revue-online.tode.cz/2012-2/20.pdf>